

KÓNYA GYÖRGY¹**Környezeti attitűdöt befolyásoló hatástényezők**

Az elmúlt évtizedben a környezeti nevelés egyre nagyobb figyelmet kapott a hazai oktatásban. A tanulók megfelelő környezeti attitűdjének kialakításában a különböző oktatási módszerek mellett az Ökoiskola-hálózat is szerepet játszik. Folyamatosan bővül a tanórán belüli és kívüli módszerek száma, melyekkel hatékonyabb környezeti nevelést tudunk elérni. A kérdés az, hogy a különböző feltételek valóban hozzájárulnak-e a diákok pozitív környezeti attitűdjének kialakításához. Kutatásunk során olyan hatástényezőket (fenntartó, évfolyam) vizsgáltunk, melyek feltételezésünk szerint befolyásolják a megfelelő környezeti attitűd kialakítását. Eredményeink szerint az iskola fenntartójának jellege nem meghatározó tényező a vizsgált tanulók környezeti attitűdjének változásában. Az évfolyamok emelkedésével sem lesz jobb a középiskolások környezeti attitűdje.

1. A környezeti attitűd vizsgálata

A megfelelő környezeti attitűd kialakítása a környezeti nevelés egyik fő célja (Thiengkamol, 2011; Lükő, 2003). Az általános és középiskolások természettel és a vele kölcsönhatásban álló környezettel kapcsolatos ismereteinek bővítése, ehhez kapcsolódóan a megfelelő érzelmi hozzáállás és magatartás kialakítása nélkülözhetetlen a jövő számára ahhoz, hogy meg tudják becsülni (és ne pusztítsák) a természet és környezetének értékeit.

A környezeti attitűd a környezethez való viszonyulást fejezi ki. Az a személy, aki – legyen tanuló vagy felnőtt – megfelelő környezeti attitűddel rendelkezik, viselkedésével a természet megóvására törekszik, felelősséget érez, és törődik az élőlényekkel, szelektíven gyűjti a hulladékot és környezettudatosan vásárol. A nem megfelelő környezeti attitűddel rendelkező emberek ezzel szemben nem érznek felelősséget a környezet iránt, pazarlóan élnek, és teljesen kihasználják a környezet adta javakat. A környezeti nevelésnek ezért az egyik fő célja a megfelelő környezeti attitűd kialakítása.

A tanulók környezeti attitűdje több tényező által befolyásolt: a szülők iskolai végzettsége (Andor, 2001; Barta, 2009), a tanulók társadalmi háttere (Derdák és Varga, 2003), a családi

---

¹ Diósgyőri Gimnázium, Miskolc; konyagy@freemail.hu

háttér (Arató és Varga, 2004) vagy a közeg, ahol az oktatás zajlik (Széll, 2015). Ilyen háttértényező lehet továbbá az iskola fenntartója is. Az egyházi fenntartású általános iskolák esetében elmondható, hogy azok időnként előnyt élveznek a felsorolt háttértényezők tekintetében az állami fenntartású iskolákhoz képest (Doros, 2010; L. Ritók, 2012; Hegedűs, 2016).

Az oktatás alapidokumentumai, mint például a Nemzeti Alaptanterv (NAT) is megfogalmazza a környezeti neveléssel szembeni elvárásait. A 2012-es NAT a fenntarthatóság és környezettudatosság kérdését fontos fejlesztési területként, nevelési célként fogalmazza meg (NAT, 2012). Ennek megvalósítása a legtöbb oktatási intézményben nem külön órán, hanem tantárgyakba integrálva történik (Kónya, 2009). A reáltárgyak (biológia, földrajz, fizika, kémia) szerepe ebben a feladatban kitüntetett. A középiskola utolsó évfolyamára a tanulóknak kellő információt kell szereznük a környezetvédelmi kérdésekkel kapcsolatban, és meg kell felelni az érettségi követelmények vonatkozó elvárásainak is. Ennek ellentmond azonban néhány kutatás eredménye (Gulyás és Varga, 2006; Varga, 2006; Konyha, 2011), amelyek arról számoltak be, hogy a serdülők környezeti attitűdje az idő előrehaladtával negatívan változott. Ez azonban nem feltétlenül jelenti a környezeti nevelés kudarcát. Gulyás (2004) szerint ugyanis a magyar gyerekek esetében erős a kapcsolat a környezeti attitűd és a szociális kíváncsiság mértéke között.

2. A kutatás célja, hipotézisei

A kutatás célja annak vizsgálata volt, hogy a környezeti attitűd három összetevőjét (környezettudatos magatartás, érzelmi hozzáállás, környezeti ismeret) milyen mértékben befolyásolják az általunk kiválasztott befolyásoló tényezők (iskolafenntartók szerinti iskolatípus, iskolaszervezet, településtípus).

A bemutatott vizsgálat hipotézisei:

- (1.) A vizsgált egyházi középiskolák tanulói jobb környezeti attitűddel rendelkeznek a vizsgált állami iskolák tanulóihoz képest.
- (2.) A környezeti attitűd összetevőit tekintve a 12. évfolyamosok rendelkeznek a legnagyobb átlagokkal.

3. Minta és módszerek

A középiskolás diákok körében végzett vizsgálat módszere a kérdőíves felmérés volt, melyben a 2015/2016-os és a 2016/2017-es tanévben négy miskolci középiskola diákjai vettek részt. A

környezeti attitűd- és a háttérkérdőívet 1328 tanuló töltötte ki. Az intézmények kiválasztásánál Nahalka István 2014-ben megjelent, pedagógiai hozzáadott érték alapján összeállított középiskolai rangsorát vettük figyelembe (Nahalka, 2014). A négy intézmény közül két állami és két egyházi fenntartású, egy-egy pedig tagja a Magyarországi Ökoiskola Hálózatnak. A vizsgálatban részt vevő tanulók eloszlását az 1. táblázat mutatja.

		tanulók száma
ökoiskola	igen	715
	nem	613
fenntartó	egyházi	500
	állami	828
évfolyam	9	366
	10	378
	11	343
	12	241
iskolaszerkezet	négyosztályos	537
	ötosztályos	260
	hatosztályos	191
	nyolcosztályos	340

1. táblázat. A vizsgálatban részt vevő iskolák

A 23 kérdésből álló, saját szerkesztésű háttérkérdőívben a középiskolások háttéradataira (lakhely, tanulmányi átlag, fenntartó, osztálytípus stb.) kérdeztünk rá. A kérdések olyan tényezőkre vonatkoztak, amelyekről feltételeztük, hogy befolyásolják a gyerekek környezeti attitűdjét.

Az attitűd-kérdőívet, melyet korábban a KEOP-6.1.0/09-2010-0018 pályázat keretein belül alkalmaztak 2010/2011-ben a Debreceni Egyetem kutatói, három részterületre lehet osztani. Az 1–12. állítás a környezettudatos viselkedésre, a 13–24. állítás az emócióra, míg a 25–36. állítás a környezeti ismeretre vonatkozik. A tanulók egy ötfokú Likert-skálán jelölhették be a válaszokat. A kérdőív nyolc állítása inverz volt, melyeknél a „soha” vagy az „egyáltalán nem értek vele egyet” válasz kapott öt pontot, a „mindig” vagy a „teljesen egyetértek” egyet.

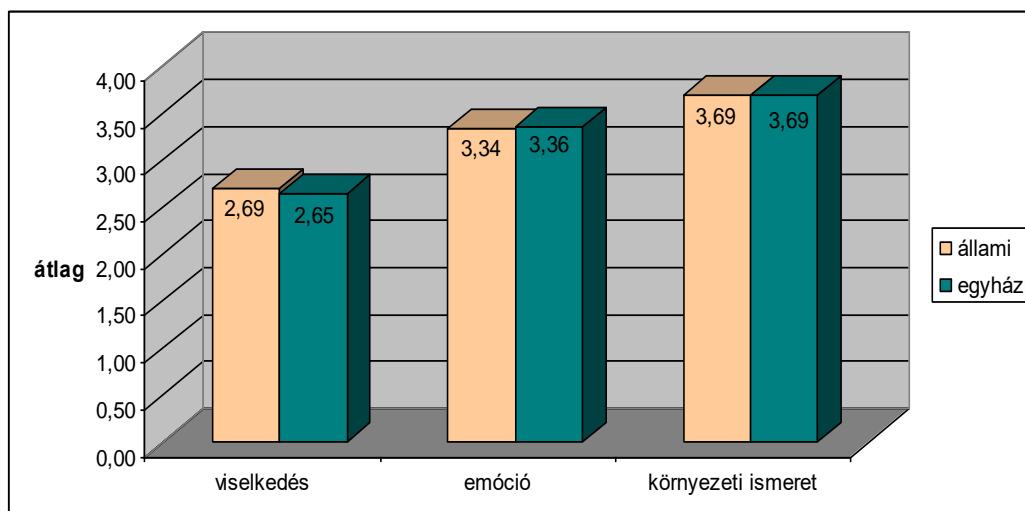
A két kérdőív kitöltésére egy 45 perces tanítási óra állt a tanulók rendelkezésére. A teremben csak az osztályfőnök tartózkodott, aki a kérdőív kitöltésében nem segített, a tanulók önállóan dolgoztak. Az adatfelvétel anonim módon történt, a lapokon csak az intézmény nevét és az osztályt kellett feltüntetni. Az eredmények feldolgozása az SPSS statisztikai program (egyváltozós ANOVA varianciaanalízis, keresztábra-elemzés) segítségével történt.

A mélyreható kutatás érdekében a vizsgált középiskolákat klaszteranalízis segítségével a környezettudatos viselkedés területén két (kevésbé tudatosan és tudatosan viselkedők), az emóció területén három (kevésbé pozitív, közömbös és pozitív érzelmi hozzáállású), illetve a környezeti ismeret területén szintén három (gyengébb, közepes és jobb környezettudattal rendelkezők) csoportba soroltuk (Kónya, 2017).

4. Eredmények

Az első hipotézisünk szerint a vizsgált egyházi középiskolák tanulói jobb környezeti attitűddel rendelkeznek a vizsgált állami iskolák tanulóihoz képest. Hipotézisünket kétmintás T-próba és keresztábra-elemzés segítségével bizonyítottuk. A mintában szereplő egyházi középiskolák környezeti attitűdre vonatkozó átlaga 3,22, az állami intézményekben tanuló diákoké 3,24. A két intézménytípusban tanuló diákok környezeti attitűdje között nincs jelentős különbség ($t=-0,463$; $p=0,643$).

A mélyebb elemzés során először megnéztük, hogy a fenntartó szerinti iskolatípus hogyan befolyásolja a környezettudatos viselkedést. Ebben az esetben is az állami iskolák diákjai értek el nagyobb átlagot (1. ábra). A iskolatípus és a környezettudatos viselkedés között nincs szignifikáns különbség ($t=-1,305$; $p=0,192$). A keresztábra-elemzés segítségével a fenntartó szerinti iskolatípus és a környezettudatos viselkedés területén létrehozott klaszterek közötti összefüggést kerestük. A vizsgált egyházi középiskolák tanulóinak 47,7 százaléka, míg az állami középiskolák 51,1 százaléka tartozik a tudatos viselkedésű klaszterbe (2. táblázat). A két változó közötti összefüggés nem szignifikáns ($\chi^2=1,298$; $df=1$; $p=0,255$). Így nem sikerült igazolni, hogy a fenntartó szerinti iskolatípus befolyásolná a középiskolások környezettudatos viselkedését.

1. ábra. A környezeti attitűd összetevői a vizsgált egyházi és állami középiskolában

Ezt követően a fenntartó szerinti iskolatípus hatását vizsgáltuk az emócióra. Ebben az esetben az egyházi iskolák diákjai érték el a nagyobb (állami: 3,34, egyházi: 3,36) átlagot (*1. ábra*), de szignifikáns különbséget a változók között ($t=0,514$, $p=0,607$) itt sem sikerült kimutatni. A keresztábra-elemzés szerint az emóció normál és fordított állításainál az állami és az egyházi fenntartású középiskolák esetében is a tanulók nagy része a közömbös érzelmi hozzáállású csoportba tartozik (*2. táblázat*). A fenntartó és az emóció közötti összefüggés nem szignifikáns (emóció normál állításai: $\chi^2=2,920$; $df=2$; $p=0,232$; emóció fordított állításai: $\chi^2=0,312$; $df=2$; $p=0,855$). A két értékelési módszer egyértelműen alátámasztja, hogy mintánkban a fenntartó szerinti iskolatípus a környezeti attitűd emóció összetevőjére sincs szignifikáns hatással.

Végül a fenntartó szerinti iskolatípus környezeti ismeretre kifejtett hatását elemeztük. A környezeti ismeret esetében egyformák az átlagok (3,69) az egyházi és az állami iskolákban (*1. ábra*), és nem sikerült kimutatni szignifikáns különbséget köztük ($t=0,100$; $p=0,920$). A környezeti ismeret normál állításai esetében az egyházi és az állami középiskolások nagy része a közepes környezeti ismerettel rendelkezők csoportjába tartozik (*2. táblázat*), a fordított állítások esetében a többség a jobb környezeti ismerettel rendelkező klaszterbe tartozik. Szignifikáns különbséget egyik esetben sem tudtunk kimutatni (normál állítások: $\chi^2=0,527$; $df=2$; $p=0,768$; fordított állítások: $\chi^2=0,128$; $df=1$; $p=0,720$).

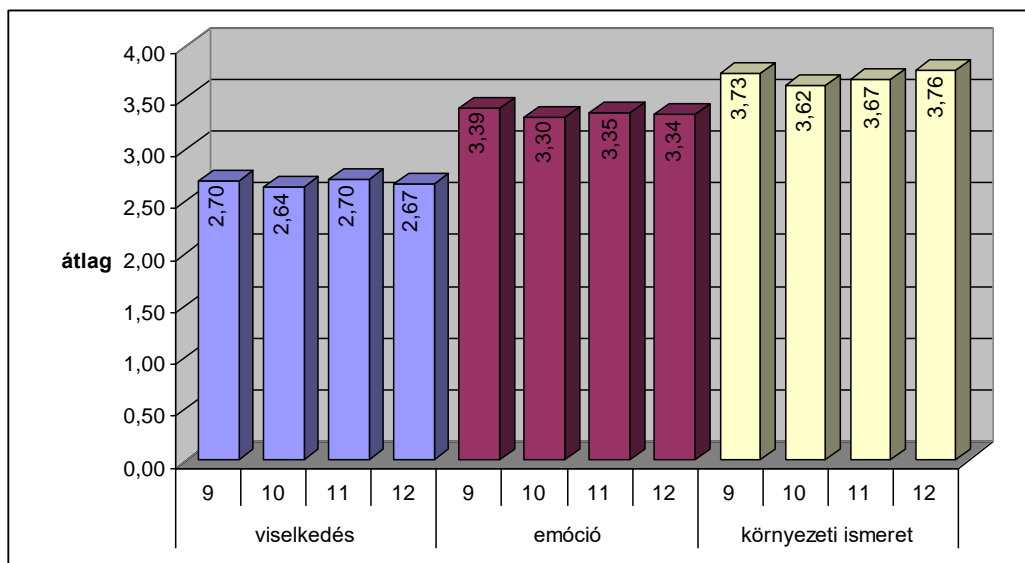
		középiskola típusa	
		egyházi	állami
		%	%
viselkedés klaszterei	kevésbé tudatos	52,3	48,9
	tudatos	47,7	51,1
	összesen	100,0	100,0
emóció: normál itemek klaszterei	kevésbé pozitív	17,8	20,6
	közömbös	50,3	45,6
	pozitív	31,9	33,8
	összesen	100,0	100,0
emóció: fordított itemek klaszterei	kevésbé pozitív	33,7	35,1
	közömbös	43,1	42,8
	pozitív	23,2	22,1
	összesen	100,0	100,0
környezeti ismeret: normál itemek klaszterei	gyengébb	26,3	27,8
	közepes	38,3	36,5
	jobb	35,4	35,7
	összesen	100,0	100,0
környezeti ismeret: fordított itemek klaszterei	gyengébb	45,4	44,4
	jobb	54,6	55,6
	összesen	100,0	100,0

2. táblázat. A fenntartó szerinti általános iskola és középiskola típusa, valamint az egyes részterületek klasztereinek kapcsolata

Első hipotézisünket nem tudtuk igazolni, mivel a vizsgált egyházi középiskolák nem mutattak szignifikánsan jobb eredményeket a környezeti attitűd egyik összetevőjénél sem. Arra a következtetésre jutottunk, hogy a vizsgálatban részt vevő egyházi iskolák nem tesznek a környezeti neveléshez olyan pluszt, amellyel környezettudatosabb gyerekeket nevelnének, mint az állami iskolák.

A második hipotézisünk szerint a környezeti attitűd összetevőit tekintve a 12. évfolyamosok rendelkeznek a legnagyobb átlagokkal. A vizsgált évfolyamok (9–12.) esetében megnéztük a környezeti attitűd három összetevőjének évfolyamok közti átlagait. Az egyváltozós ANOVA varianciaanalízis alkalmazásával vizsgáltuk az évfolyamokat és az attitűd három összetevőjét. A környezettudatos viselkedés tekintetében a 9. és a 11. évfolyamnak a legjobb az átlaga (2.

ábra). Az évfolyamok között nincs szignifikáns különbség ($F=0,710$; $d=3$; $p=0,546$). A kereszt-tábla-elemzés alapján a 11. évfolyam tanulóinak 51,2, a 9. évfolyam 50,7, a 12. évfolyam 49,8 és a 10. évfolyam 47,8%-a tartozik a tudatos viselkedésű csoportba (3. táblázat). Az évfolyam és a környezettudatos viselkedés közötti összefüggés nem szignifikáns ($\chi^2=0,980$; $df=3$; $p=0,806$). Az évfolyamokkal együtt nem lesz jobb a középiskolások környezettudatos viselkedése.

2. ábra. Az attitűd összetevői évfolyamonként

Az emóció esetében a környezettudatos viselkedéshez hasonlóan a 9. évfolyamnak a legjobb az átlaga (2. ábra). Az egyváltozós ANOVA varianciaanalízis szerint az évfolyamok átlagai között itt sincs szignifikáns különbség ($F=0,891$; $df=3$; $p=0,445$). A kereszt-tábla-elemzés alapján az emóció normál állításai esetében a vizsgált középiskolások minden évfolyamon a közömbös érzelmi hozzáállású csoportba tartoznak a legtöbben. Az emóció fordított állításainál a 9. évfolyam kivételével a legtöbben a közömbös érzelmi hozzáállású csoportba tartoznak (3. táblázat). Az évfolyam és az emóció normál állításai között nincs szignifikáns különbség ($\chi^2=8,210$; $df=6$; $p=0,223$) míg az évfolyam és az emóció fordított állításai között van ($\chi^2=15,008$; $df=6$; $p=0,020$). Az évfolyam előrehaladtával nem javul a középiskolások környezetvédelem iránti érzelmi hozzáállása.

A környezeti ismeret tekintetében a 12. évfolyamnak a legjobb az átlaga a vizsgált populációban (2. ábra). A környezeti ismeret évfolyam szerinti átlagai közötti különbség szignifikáns ($F=2,827$; $df=3$; $p=0,037$). A kereszt-tábla-elemzés szerint a környezeti ismeret normál áll-

lításai tekintetében a tizenkettedikesek a jobb, míg a többi évfolyam tanulói a közepes környezeti ismerettel rendelkező klaszterbe tartoznak (3. táblázat). A fordított állításoknál minden évfolyamon a jobb környezeti ismerettel rendelkező klaszterbe tartoznak a legtöbben (3. táblázat). Az évfolyam és a környezeti ismeret normál állításai közötti kapcsolat szignifikáns ($\chi^2=7,632$; $df=3$; $p=0,050$), míg az évfolyam és a környezeti ismeret fordított állításai közötti összefüggés nem ($\chi^2=5,998$; $df=3$; $p=0,112$). Tehát az évfolyam előrehaladtával, ha nem is egyértelműen, de a környezettudat javul a vizsgált középiskolákban.

A hipotézisünket csak a környezettudat esetében sikerült igazolni, mivel szignifikánsan csak ebben az esetben legnagyobb a tizenkettedikesek átlaga.

		9. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
		%	%	%	%
viselkedés klaszterei	kevésbé tudatos	49,3	52,2	48,8	50,2
	tudatos	50,7	47,8	51,2	49,8
	összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
emóció: normál itemek klaszterei	kevésbé pozitív	19,6	21,8	17,4	19,2
	közömbös	44,9	43,1	52,9	49,3
	pozitív	35,5	35,0	29,7	31,4
	összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
emóció: fordított itemek klaszterei	kevésbé pozitív	37,0	36,0	28,9	36,5
	közömbös	36,7	42,1	48,3	46,1
	pozitív	26,3	21,9	22,8	17,4
	összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
környezeti ismeret: normál itemek	gyengébb	22,9	30,8	30,3	23,9
	közepes	40,6	35,9	35,9	35,7
	jobb	36,5	33,3	33,7	40,4
	összesen	100,0	100,0	100,0	100,0
környezeti ismeret: fordított itemek	gyengébb	42,3	47,7	47,9	39,6
	jobb	57,7	52,3	52,1	60,4
	összesen	100,0	100,0	100,0	100,0

3. táblázat. Az évfolyam és az egyes részterületek klasztereinek kapcsolata

5. Összegzés

Kutatásunkban a környezeti attitűd összetevőinek bizonyos háttértényező függvényében történő változását vizsgáltuk. A fenntartó szerinti iskolatípus befolyása nem bizonyult meghatározó tényezőnek a vizsgált populáció környezeti attitűdjének fejlődésében, mint ahogy az is igazolódott, hogy az egyházi középiskolák tanulói a környezettudatos viselkedés, az emóció és

a környezeti ismeret területén sem értek el szignifikánsan jobb eredményeket az állami iskolák tanulóihoz képest. Tehát a vizsgálatban részt vevő egyházi iskolák nem tesznek a környezeti neveléshez olyan pluszt, amellyel környezettudatosabb gyerekeket nevelnének, mint az állami iskolák.

Az évfolyamok előrehaladtával a környezeti attitűd összetevői közül csak környezeti ismeret esetében tudtuk igazolni, hogy a tizenkettedikesek átlaga szignifikánsan jobb a többi évfolyaménál. Kérdés, hogy miért következik be a környezeti attitűd mindhárom összetevőjében visszaesés a korábbiakhoz képest a 10. évfolyamban. Ennek oka lehet az, hogy a különböző évfolyamokon a környezeti nevelési tartalmak más-más tantárgyban különböző arányban kerülnek elő. Korábbi vizsgálatunk szerint a diákok földrajzból tanulják a legtöbb környezeti nevelési tartalmat (Kónya, 2018). A kilencedikesek magas átlaga az attitűd három összetevője tekintetében még inkább az általános iskola hatásának köszönhető, ahol még fogékonyabbak a gyerekek a különböző környezetvédelmi témákra, és jobban is érdeklődnek ezek iránt. Mivel kilencedikben már kevesebbet foglalkoznak az órákon is környezeti kérdésekkel, így 10. osztályra a gyerekek attitűdjének és azok összetevőinek szintje is csökken.

További kérdés, hogy a vizsgált tényezőkön kívül melyek azok az iskolai és iskolán kívüli határfaktorok, amelyek a környezeti attitűd változásában szerepet játszanak. Vizsgálatunk ugyan néhány iskolára terjedt ki, de ez is azt bizonyította, hogy bár az általános és középiskolák rendelkeznek környezeti nevelési programmal, annak megvalósítása még nem éri el azt a határfokot (a tantárgyakba integrált környezeti nevelési tartalommal együtt sem), ami a tanulók környezeti ismeretét, a környezettel szemben tanúsított emócióját és viselkedését jelentősen befolyásolná. Erre a jövőben még nagyobb figyelmet kell fordítani.

BIBLIOGRÁFIA

- Andor, M. (2001). Társadalmi egyenlőtlenség és az iskola. *Educatio*, 10. évf. 1. sz. pp. 15–30.
- Arató, F. és Varga, A. (2004). Együttműködés az együttnevelésért. *Educatio*, 13. évf. 3. sz. pp. 503–508.
- Barta, Sz. (2009). A 2006-os kompetenciamérés tizedik évfolyamos adatainak elemzése. *Educatio*, 18. évf. 2. sz. pp. 250–256.
- Derdák, T. és Varga, A. (2003). A hátrányos helyzet tartósodása. *Educatio*, 12. évf. 1. sz. pp. 131–135.
- Doros, J. (2010). Jászladányi iskolapélda. *Kritika*, 39. évf. 2. sz. pp. 9–11.

- Gulyás, M. (2004). *A környezeti nevelés és a személyiségtényezők hatása a környezeti attitűdre*. [Szakdolgozat], ELTE PPK, Pszichológia szak, Budapest
- Gulyás, M. és Varga, A. (2006). A környezeti attitűdtől a minőségi kritériumokig. In: Varga, A. (Ed.), *Tanulás a fenntarthatóságért*, (pp. 119–138). Budapest: Országos Közoktatási Intézet.
- Hegedűs, R. (2016). Tizedik osztályos tanulók teljesítményének területi különbségei. *Iskolakultúra*, 26. évf. 12. sz. pp. 16–30. DOI: [10.17543/ISKKULT.2016.12.16](https://doi.org/10.17543/ISKKULT.2016.12.16)
- Konyha, R. (2011). „Zöldebb” családokat! – Fiatalok környezeti attitűdje. *Új Pedagógiai Szemle*, 61. évf. 1–5. sz. pp. 484–498.
- Kónya, Gy. (2009). Környezeti nevelés a biológiatanításban. *A biológia tanítása – módszertani folyóirat*. 17. évf. 3. sz. pp. 9–18.
- Kónya, Gy. (2017). A környezeti attitűd összetevőinek összehasonlító vizsgálata. *EDU-Szakképzés és környezetpedagógia elektronikus szakfolyóirat*. 7. évf. 4. sz. pp. 32–54.
- Kónya, Gy. (2018). Környezeti nevelési tartalmak a középiskolai oktatás tankönyveiben és kiemelti szabályozóiban. *JATES-Journal of Applied Technical and Educational Sciences*. 8. évf. 1. sz. pp. 36–49.
- L. Ritók, N. (2012). *Az egyházi iskolák és a szegregáció*. [online], http://www.tani-tani.info/102_Iritok [2017. augusztus 31.]
- Lükő, I. (2003). *Környezetpedagógia*. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó.
- Nahalka, I. (2014). *Még egy rangsor!* [online], www.tani-tani.info/meg_egy_rangsor [2017. augusztus 31.]
- Nemzeti Alaptanterv (2012). A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Kormányrendelet. *Magyar Közlöny*, Budapest, 66, pp. 10635–10848.
- Széll, K. (2015). Az iskolai eredményesség a hátrányos helyzet tükrében. *Educatio*, 24. évf. 1. sz. pp. 140–147.
- Thiengkamol, N. (2011). Development of Model of Environmental Education and Inspiration of Public Consciousness Influencing to Global Warming Alleviation. *European Journal of Social Sciences*, 25. évf. 4. sz. pp. 506–514.
- Varga, A. (2006). Diákok környezeti attitűdjei. *Iskolakultúra*. 16. évf. 9. sz. pp. 58–63.

GYÖRGY KÓNYA

INFLUENCING FACTORS AFFECTING ENVIRONMENTAL ATTITUDES

In the past decade, environmental education received ever increasing attention in the Hungarian educational system. In addition to the diverse educational methods used in shaping the learners' appropriate environmental attitude, the Eco-school Network /Ökoiskola/ also plays an important role. The arsenal of methods used in and out of class that can be used to raise environmental awareness is continuously growing. The question is whether the various conditions do, in fact, contribute to the development of the students' positive environmental attitudes. In our investigation we examined influencing factors (school maintainer, year), which, according to our hypothesis, help the shaping of environmental attitude. Our results suggest that the type of the school is not a decisive factor in shaping the environmental attitude of the students examined. There is no change for the better in students' environmental attitude in higher grades (classes 9 to 12), either.

